

การนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

Proposing Undergraduate Qualification Framework of Thai Musical Disciplines According to The Framework of National Qualification Higher Education

พิภช สอนไย¹

Phiphat Sornyai¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสูตร (มคอ. 2) ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย 2) เพื่อนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (มคอ. 1) โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสานวิธี ประชากรที่ในการวิจัย คือ อาจารย์ประจำหลักสูตร ระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลักสูตร และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบผสานวิธี

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ของหลักสูตร (มคอ. 2) ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยในประเด็นที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน คือ ด้านชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ด้านคุณลักษณะบัณฑิต ด้านรายละเอียดของวิชาเฉพาะด้านของหลักสูตร และ ด้านผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้

การนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (มคอ.1) ผลการศึกษาวิจัยจากแบบสอบถาม มีความเห็นด้วยโดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นประเด็นตามองค์ประกอบดังนี้ ประเด็นที่ 1 ด้านมาตรฐานคุณวุฒิ สาขาวิชาดนตรีไทย เห็นด้วยมากที่สุด ประเด็นที่ 2 ด้านชื่อปริญญาและสาขาวิชา เห็นด้วยมากที่สุด ประเด็นที่ 3 ด้านลักษณะของสาขาวิชา เห็นด้วยมากที่สุด ประเด็นที่ 4 ด้านคุณลักษณะของ

¹ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ College of Music, Mahasarakham University

บัณฑิตที่พึงประสงค์ เห็นด้วยมากที่สุด ประเด็นที่ 5 ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ เห็นด้วยมากที่สุด ประเด็นที่ 6 ด้านเนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชากลุ่มวิชาเอก เห็นด้วยมาก และประเด็นที่ 7 ด้านเนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชากลุ่มวิชาเลือก เห็นด้วยมาก

ดังนั้น การนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (มคอ.1) ในครั้งนี้มีความไปได้มากในการยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสาขาวิชาดนตรีไทยระดับอุดมศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย

Abstract

There are two aims of this study: 1) to analyze a relationship of an undergraduate degree majoring in Thai music (TQF 2) for higher education in Thailand and; 2) to propose a qualification framework of the undergraduate program majoring in Thai music (TQF 1). The mixed method research was used in 37 mastery lecturers in Thai music teaching undergraduate program of higher education in academic year of 2015 as the purposive population of the study. As a research tool, there were 2 forms of data collection: a form of program relationship analysis and a questionnaire. The statistical devices were percentage, means, S.D. and mixed method analysis.

The findings revealed that there were similar relationships in the primary contents in the program (TQF 2) of the undergraduate degree in Thai music for higher education in Thailand: the program title, degree, major, graduate quality, specific course components, and learning outcomes according to the qualification of knowledge.

In view of the proposal for the qualification framework of undergraduate degree in Thai music towards the national qualifications framework (TQF 1), the findings revealed that the overall high agreement has shown in the questionnaire ($\bar{X}=4.47$, S.D. =0.71). Each aspect showed the degrees of agreement as follows. The qualification program in Thai music showed the highest agreement. The program title and major showed high degree. The major quality showed the highest degree. The graduate quality showed the highest degree. The qualification of learning outcome showed the highest degree. The primary contents of the majoring courses showed high degree. and the main contents of the elective courses showed high degree.

In conclusion, the proposal of the qualification framework for undergraduate degree in Thai music towards the national qualification framework (TQF 1) in this study revealed the potential acceptance and development in practice for Thai music program in higher education.

Keywords: Framework of national qualification higher education, qualifications framework of undergraduate, thai musical disciplines

บทนำ

ระบบการศึกษาของไทยได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศใช้เพื่อสร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ คณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินงานเพื่อให้เกิดมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จึงกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีตามสาขาวิชาต่างๆ และมีการกำกับติดตามด้วยระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และในปีการศึกษา 2557 เริ่มมีการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร เพื่อตรวจประเมินการดำเนินการจัดการศึกษาในแต่ละสาขาวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

การเรียนการสอนสาขาวิชาดนตรีไทยในสถาบันอุดมศึกษา ได้จัดเนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร กิจกรรมและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักวิชา ปรัชญา จารีต ประเพณี วิถีแห่งดนตรีไทย และเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2553) แต่ก็ยังไม่ได้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ เนื่องจากยังไม่มีกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาดนตรีไทย (มคอ. 1) แต่มีกรอบองค์ความรู้ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้มี 3 ด้าน ดังนี้ ด้านปรัชญา ได้แก่ ปรัชญาพื้นฐาน ปรัชญาประยุกต์ (สุนทรียศาสตร์) ด้านทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการผสมวง ทฤษฎีการฝึกฝน ทฤษฎีการบรรเลงดนตรีและขับร้อง ทฤษฎีการวิเคราะห์ ทฤษฎีการ

ประพันธ์ ทฤษฎีพัฒนาการ ทฤษฎีจิตวิทยาการดนตรี ทฤษฎีการบริหารจัดการวิชาชีพ และด้านประวัติศาสตร์ดนตรีไทย ได้แก่ ประวัติครุดนตรีไทย ประวัติและวิวัฒนาการสำนักดนตรี ประวัติและวิวัฒนาการเพลง ประวัติและวิวัฒนาการการบรรเลงและการขับร้อง ประวัติและวิวัฒนาการเครื่องดนตรีและวงดนตรี ส่วนเกณฑ์ด้านการปฏิบัติแบ่งระดับตามความยากง่ายของเพลง ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นหัวข้อในรายวิชาปฏิบัติและวิชาปฏิบัติรวมวงดนตรีไทย ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นกรรมการหลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และรับผิดชอบการสอนดนตรีไทยในหลักสูตร จึงมีแนวคิดในการศึกษาวิจัยเพื่อนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญควบคู่กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล เพื่อให้ครอบคลุมสาขาวิชาดนตรีไทยระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ โดยศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 สถาบัน คือ 1) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ 5) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 6) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา และ 7) หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสูตร (มคอ. 2) ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. เพื่อนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (มคอ. 1)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
องค์ประกอบการจัดการศึกษา
ทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการและวิธีการสอน
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
เกณฑ์มาตรฐานวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย (มคอ.1)
ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
(ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ลักษณะของสาขาวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา)

สมมติฐานของการวิจัย

มาตรฐานการเรียนรู้ เนื้อหา สาระสำคัญ กลยุทธ์การสอน และการประเมินผล เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาดนตรีไทย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาดนตรีไทยให้เป็นมาตรฐานเดียวกันของประเทศไทย ควรได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการสอนโดยตรง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีการวิจัย

เชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นแบบขั้นตอนเชิงสำรวจ (Exploratory Sequential Design) (อโณทัย งามวิชัยกิจ, 2558) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย คือ 1) สำรวจและศึกษาวิเคราะห์สาระสำคัญเพื่อสังเคราะห์ประเด็นนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรจากดนตรีไทยมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ขอบเขตการศึกษาด้านดนตรีไทยระดับอุดมศึกษา 2) ศึกษาความคิดเห็นต่อกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย จากประชากร และนำเสนอประเด็น

ที่เป็นสาระสำคัญต่อการสร้างกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิแห่งชาติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มประชากร
ซึ่งเลือกอย่างเจาะจง จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินการหลักสูตรโดยตรงในระดับปริญญา
ตรีที่เน้นทักษะด้านดนตรีไทยซึ่งมีหน้าที่
เป็นประธานหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ
หลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน
จากมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง จำนวน 37 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้สร้าง
ขึ้นเอง เพื่อความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
ของการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็น
แบบวิเคราะห์และหาความสัมพันธ์หลักสูตร
ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น
2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ
ทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบประเมินระดับ
ความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาดนตรี
ไทยระดับปริญญาตรี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) โดยมีประเด็นที่
เกี่ยวกับสาขาวิชาทั้งหมด 7 ประเด็น

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่อง
มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ในรายละเอียดของมาตรฐานคุณวุฒิ
สาขาวิชาดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)
ที่สมควรจะเป็นและเป็นไปได้ โดยได้ดำเนินการ
สร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอน
ดังนี้

1. ศึกษาจากประกาศกระทรวง
ศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษา การบริหารและพัฒนาหลักสูตร
ระดับปริญญาตรี เอกสารหลักสูตรดนตรีไทย
ระดับปริญญาตรี เอกสารตำราการจัดการศึกษา
หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์มาตรฐานดนตรี
ไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ
มาวิเคราะห์เป็นแนวทาง และสังเคราะห์เป็น
แบบสอบถาม

2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามตาม
แนวคิดของลิเคิร์ท (Likert)

3. สร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมาย
ของการศึกษา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และ
ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระสำคัญของสาขา
วิชาดนตรีไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง ปี
การศึกษา 2558 โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ตอนที่ 1
ขั้นตอนการเก็บข้อมูลด้านหลักสูตรสาขา
วิชาดนตรีไทยระดับปริญญาตรี ซึ่งมีลักษณะการ
เรียนการสอนที่เน้นทักษะวิชาชีพดนตรีไทย จาก
มหาวิทยาลัยของรัฐ ที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ
จำนวน 7 สถาบัน ตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นต่อกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชา
ดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี จากกลุ่มเป้าหมาย คือ
ประธานหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนใน
หลักสูตรดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
ของรัฐ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 37 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษานำข้อมูล
รวบรวมมาวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์รายละเอียด
หลักสูตรดนตรีไทย (มคอ. 2) และความสัมพันธ์

หลักสูตรดนตรีไทยระดับปริญญาตรี ด้านลักษณะของสาขาวิชา คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ โครงสร้าง เนื้อหาสาระสำคัญ และรายละเอียดของวิชา และสังเคราะห์เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาดนตรีไทย เพื่อสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี แสดงข้อมูลทางสถิติ ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาดนตรีไทยระดับปริญญาตรี โดยมีทั้งหมด 7 ประเด็น คือ 1) ชื่อมาตรฐานสาขาวิชา 2) ชื่อปริญญาและสาขาวิชา 3) ลักษณะของสาขาวิชา 4) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ 5) มาตรฐานการเรียนรู้ 6) เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชาดนตรีไทยกลุ่มวิชาเอก 7) เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชาดนตรีไทยกลุ่มวิชาเลือก ใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การห่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การกำหนดอักษรย่อของหลักสูตรเพื่อใช้ในตารางสรุปผลการวิเคราะห์ดังนี้ 1) CU หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) KU หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) KKU หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4) TSU หลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ 5) NU หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ 6) BUU หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา 7) MSU หลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ของหลักสูตร (มคอ. 2) สาขาวิชาดนตรีไทย สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย มีเนื้อหาสาระสำคัญเฉพาะของสาขาวิชาดนตรีไทยมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน 3 หมวด คือ หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญาสาขาวิชา และคุณลักษณะบัณฑิต หมวดที่ 3 รายละเอียดของวิชาเฉพาะด้าน และ หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ดังตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรดนตรีไทยระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา พ.ศ. 2558

สาระสำคัญ	CU	KU	KKU	TSU	NU	BUU	MSU
ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญา และสาขาวิชา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
คุณลักษณะบัณฑิต	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
รายละเอียดของวิชาเฉพาะด้าน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

รายละเอียดของวิชาเฉพาะด้านของหลักสูตรทุกสถาบันมีเนื้อหาและลักษณะของวิชาใกล้เคียงและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

แต่ก็มีความแตกต่างกันบ้างเพียงเล็กน้อยจากรายวิชาที่แสดงความเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละสถาบัน

ตาราง 2 สรุปความสัมพันธ์ของกลุ่มวิชาเฉพาะด้าน สาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา พ.ศ. 2558

กลุ่มวิชา	CU	KU	KKU	TSU	NU	BUU	MSU
ทักษะดนตรีไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ทฤษฎีดนตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วัฒนธรรมดนตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วิจัยและการสร้างสรรค์ดนตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
บริหารจัดการดนตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เทคโนโลยีดนตรี	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ทักษะดนตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ดนตรีศึกษา	-	✓	✓	✓	✓	-	✓
วัฒนธรรมดนตรีและดนตรีชาติพันธุ์วิทยา	-	-	-	✓	✓	-	-
การบริหารและจัดการธุรกิจดนตรี	-	-	-	✓	-	✓	✓

ผลจากศึกษาความคิดเห็นเพื่อนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย (มคอ. 1) โดยการศึกษาความคิดเห็นจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

และอาจารย์ผู้สอน ในระดับอุดมศึกษา 7 สถาบัน จำนวน 37 ท่าน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 33 ท่าน แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของสาขาวิชาดนตรีไทย ผลดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าระดับความคิดเห็นต่อการนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย (มคอ. 1)

ประเด็นรายละเอียด	N	\bar{X}	S.D.	เห็นด้วย
ประเด็นที่ 1 มาตรฐานคุณวุฒิสาชาวิชาดนตรีไทย	33	4.55	0.56	มากที่สุด
ประเด็นที่ 2 ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	33	4.15	1.06	มาก
ประเด็นที่ 3 ลักษณะของสาขาวิชา	33	4.60	0.60	มากที่สุด
ประเด็นที่ 4 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	33	4.71	0.53	มากที่สุด
ประเด็นที่ 5 มาตรฐานผลการเรียนรู้	33	4.62	0.58	มากที่สุด
ประเด็นที่ 6 เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา กลุ่มวิชาเอก	33	4.50	0.68	มาก
ประเด็นที่ 7 เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา กลุ่มวิชาเลือก	33	4.09	0.80	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	33	4.47	0.71	มาก

ประเด็นที่ 2 ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ซึ่งแสดงค่าระดับความคิดเห็น ดังตาราง 4

ตาราง 4 ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ประเด็นรายละเอียด	N	\bar{X}	S.D.	เห็นด้วย
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย ศศ.บ. (ดนตรีไทย)	33	3.96	1.23	มาก
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย ศป.บ. (ดุริยางคศิลป์ไทย)	33	4.33	0.77	มาก
ปริญญาดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย ดศ.บ. (ดนตรีไทย)	33	4.15	1.12	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	33	4.15	1.06	มาก

จากตาราง 4 แสดงค่าความคิดเห็นต่อชื่อปริญญาและสาขาวิชาดนตรีไทย ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายละเอียดย่อยของแต่ละข้อก็มีความเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถ

นำเสนอให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิดนตรีไทยครอบคลุมทั้ง 3 ปริญญาและสาขาวิชาที่ปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ประเด็นที่ 3 ลักษณะของสาขาวิชาดนตรีไทย

ประเด็นรายละเอียด	N	\bar{X}	S.D.	เห็นด้วย
เป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สุนทรียศาสตร์ ดุริยางคศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ วัฒนธรรมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์	33	4.52	0.76	มากที่สุด
มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นศาสตร์ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ดนตรีไทยอย่างถ่องแท้	33	4.61	0.61	มากที่สุด
มีจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติดนตรีไทยในระดับสูง	33	4.67	0.54	มากที่สุด
ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสำนึกความเป็นคนไทยภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย	33	4.73	0.52	มากที่สุด
ส่งเสริมให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีเหตุผลและวิสัยทัศน์ทางวิชาการในเชิงบวก	33	4.70	0.53	มากที่สุด
มีส่วนเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารและเทคโนโลยี	33	4.39	0.75	มาก
มีขอบเขตองค์ความรู้สาขาวิชาครอบคลุม หลักทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรี วัฒนธรรมดนตรี การบริการจัดการดนตรี การวิจัย และสร้างสรรค์ดนตรี ทั้งดนตรีพื้นบ้าน และดนตรีสากล	33	4.55	0.62	มากที่สุด
บัณฑิตในสาขาวิชานี้มีความรอบรู้ในศาสตร์ของดนตรี สามารถบูรณาการศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานได้	33	4.58	0.61	มากที่สุด
บัณฑิตมีความรู้เชิงลึกในสาขาวิชาดนตรีไทย สามารถปฏิบัติงานดนตรีได้อย่างลึกซึ้ง	33	4.67	0.54	มากที่สุด
บัณฑิตสามารถปฏิบัติงานที่เน้นทักษะดนตรีไทย และบริหารจัดการดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพต่อหน่วยงาน	33	4.67	0.54	มากที่สุด
ความคิดเห็นโดยรวม	33	4.60	0.60	มากที่สุด

จากตาราง 5 แสดงค่าความคิดเห็นต่อลักษณะของสาขาวิชาดนตรีไทย คือ ความคาดหวังต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ ศักยภาพ และมีคุณสมบัติพร้อมที่ประกอบอาชีพ จำนวน 10 ลักษณะ ความคิดเห็นโดยรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และในรายละเอียดย่อยเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 9 ลักษณะ ซึ่งสามารถ

นำมาเสนอความเป็นตัวตนของหลักสูตรต่อกรอบมาตรฐานคุณวุฒิได้ แต่ประเด็นที่ 6 การมีส่วนเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารและเทคโนโลยี นั้นมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ซึ่งต้องมีการทบทวนให้สอดคล้องกับสาขาวิชาและนำเสนอในลำดับต่อไป

ตาราง 6 ประเด็นที่ 4 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นการแสดงความคาดหวังต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติและพฤติกรรมตามที่หลักสูตรกำหนด

ประเด็นรายละเอียด	N	\bar{X}	S.D.	เห็นด้วย
มีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพคนตรีไทย และตระหนักในคุณค่าของคนตรีไทย อันเป็นส่วนหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ	33	4.87	0.33	มากที่สุด
มีวินัยตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีจิตอาสา และสำนักสภาระณะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างราบรื่นและสงบสุข	33	4.78	0.48	มากที่สุด
มีความรอบรู้ด้านทฤษฎี และมีความสามารถด้านทักษะคนตรีไทย รวมทั้งสามารถคิดอย่างเป็นระบบ สามารถบูรณาการความรู้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานคนตรีไทย และถ่ายทอดได้อย่างมีคุณภาพ	33	4.81	0.46	มากที่สุด
มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดี ใฝ่รู้และหมั่นศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในศาสตร์คนตรี และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องกับคนตรีไทย	33	4.75	0.50	มากที่สุด
มีความสามารถในการประยุกต์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการการสร้างสรรค์ผลงานด้านคนตรีไทยได้อย่างมีรสนิยม และได้มาตรฐาน	33	4.60	0.65	มากที่สุด
สามารถนำความรู้ทั้งทางทฤษฎีและทักษะการบรรเลงคนตรีไทย นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงานร่วมกับองค์กร วัฒนธรรม ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและภูมิภาคอาเซียนได้	33	4.60	0.60	มากที่สุด
มีความเป็นผู้นำและมีทักษะการทำงานเป็นทีมในการบริหาร จัดการศิลปวัฒนธรรมด้านคนตรีไทยได้อย่างมีศักยภาพ	33	4.57	0.56	มากที่สุด
มีสุขภาพและสุนทรีย์ภาพ ในการทำงาน การดำรงตนอย่างผู้มีวัฒนธรรม โดยสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับ สภาพสังคม วัฒนธรรม ชุมชน การทำงาน และการศึกษาต่อ	33	4.66	0.54	มากที่สุด
ความคิดเห็นโดยรวม	33	4.71	0.53	มากที่สุด

จากตาราง 6 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าทุกหลักสูตรมีความต้องการ

ให้ผู้สำเร็จการศึกษาคณะคนตรีไทยมีคุณสมบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถนำเสนอเป็นกรอบมาตรฐานคุณวุฒิได้

ตาราง 7 ประเด็นที่ 5 มาตรฐานผลการเรียนรู้ สาขาวิชาดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี

ประเด็นรายละเอียด	N	\bar{X}	S.D.	เห็นด้วย
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	33	4.87	0.35	มากที่สุด
ด้านความรู้	33	4.62	0.61	มากที่สุด
ด้านทักษะทางปัญญา	33	4.57	0.58	มากที่สุด
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	33	4.67	0.49	มากที่สุด
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	33	4.45	0.66	มาก
ด้านทักษะพิสัย	33	4.55	0.63	มากที่สุด
ความคิดเห็นโดยรวม	33	4.62	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 7 มาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน มีความคิดเห็นด้วยโดยรวมในระดับมากที่สุด สมควรกำหนดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้สาขาวิชาดนตรีไทยได้ ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์

เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ควรกำหนดรายละเอียดให้สอดคล้องกับสาขาวิชามากขึ้น เพื่อกำหนดให้ผู้เรียนมีมาตรฐานการเรียนรู้ด้านนี้สอดคล้องสาขาวิชา

ตาราง 8 ประเด็นที่ 6 เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชาดนตรีด้านวิชาเอก

ประเด็นรายละเอียด	N	\bar{X}	S.D.	เห็นด้วย
กลุ่มวิชาทักษะดนตรีไทย	33	4.57	0.67	มากที่สุด
กลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี	33	4.53	0.61	มากที่สุด
กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ และวรรณคดีดนตรี	33	4.29	0.81	มาก
กลุ่มวิชาวัฒนธรรมดนตรี	33	4.44	0.68	มาก
กลุ่มวิชาการวิจัย และการสร้างสรรค์ดนตรี	33	4.55	0.65	มากที่สุด
กลุ่มวิชาการบริหารจัดการดนตรี	33	4.64	0.59	มากที่สุด
กลุ่มวิชาเทคโนโลยีดนตรี	33	4.33	0.74	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	33	4.50	0.68	มากที่สุด

จากตาราง 8 สาระสำคัญของวิชาเอก มีความคิดเห็นด้วยโดยรวมในระดับมากที่สุด สมควรกำหนดเป็นสาระสำคัญกลุ่มในวิชาเอก

ต่อกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เพื่อกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามสาระสำคัญของสาขาวิชา

ตาราง 9 ประเด็นที่ 7 เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชาด้านวิชาเลือก

ประเด็นรายละเอียด	N	\bar{X}	S.D.	เห็นด้วย
กลุ่มวิชาทักษะคนตรี	33	3.85	0.95	มาก
กลุ่มวิชาดนตรีศึกษา	33	4.19	0.75	มาก
กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ และวรรณคดีคนตรี	33	4.07	0.77	มาก
กลุ่มวิชาวัฒนธรรมดนตรีและดนตรีชาติพันธุ์วิทยา	33	4.15	0.77	มาก
กลุ่มวิชาการวิจัย และการสร้างสรรค์คนตรี	33	4.30	0.70	มาก
กลุ่มวิชาการบริหารและจัดการธุรกิจคนตรี	33	3.93	0.82	มาก
กลุ่มวิชาเทคโนโลยีคนตรี	33	4.17	0.72	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	33	4.09	0.80	มาก

จากตาราง 9 กลุ่มวิชาเลือกมีความคิดเห็นด้วยโดยรวมในระดับมาก สมควรกำหนดเป็นสาระสำคัญกลุ่มในวิชาเลือก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาสำหรับการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ทั้งนี้ควรทบทวนรายละเอียดเพื่อให้สอดคล้องกับสาขาวิชา

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นต่อกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย (มคอ. 1) มีความเห็นด้วยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.71) สมควรนำเสนอเป็นกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของประเทศ ประเด็นที่มีผู้เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ด้านมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาดนตรีไทย ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.56) ประเด็นที่ 3 ด้านลักษณะของสาขาวิชา ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.60) ประเด็นที่ 4 ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.53) และประเด็นที่ 5 ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ ส่วนประเด็นที่มีผู้เห็นด้วยในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและจำเป็นในระดับมากที่สุดที่ควรเสนอเป็นกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ นั้น มีอยู่ 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 2 ด้านชื่อปริญญา

และสาขาวิชา ($\bar{X}=4.15$, S.D.=1.06) ประเด็นที่ 6 ด้านเนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชากลุ่มวิชาเอก ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.68) และ ประเด็นที่ 7 ด้านเนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชากลุ่มวิชาเลือก ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.80) ซึ่งต้องนำกลับมาทบทวนในรายละเอียดปลีกย่อยก่อนนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ

อภิปรายผล

ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย (มคอ. 2) ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวคิดหลักการ รวมทั้งสิ่งที่ต้องการพัฒนาบัณฑิตของสถาบันต่างๆ เป็นในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการสร้างมาตรฐานของสาขาวิชาดนตรีไทยจึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดการรวมตัวและความร่วมมือเพื่อพัฒนาด้านลักษณะสาขาวิชาดนตรีไทย ด้านคุณลักษณะบัณฑิต ด้านรายละเอียดของวิชาเฉพาะด้านของหลักสูตร รวมทั้งด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

การจัดการศึกษาดนตรีไทยในอนาคตของสุพรรณวิไลลักษณ์ (2556)

การนำเสนอกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย (มคอ. 1) จากความคิดเห็นต่อประเด็นที่ 6 เนื้อหาสาระสำคัญของกลุ่มวิชาเอก และประเด็นที่ 7 เนื้อหาสาระสำคัญของกลุ่มวิชาเลือก มีรายละเอียดบางข้อที่ต้องทบทวนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้หลักสูตรมีความทันสมัยทันกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับจัดทำหลักสูตรการศึกษาของประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2554) เช่น กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรี กลุ่มวิชาวัฒนธรรมดนตรี และกลุ่มวิชาเทคโนโลยีดนตรี

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร 1) ด้านลักษณะสาขาวิชาดนตรีไทย ควรเน้นความเป็นสุนทรียศาสตร์ ให้ผู้เรียนมีความรู้ดนตรีไทยอย่างถ่องแท้ มีทักษะปฏิบัติดนตรีไทยในระดับสูง ส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยี 2) ด้านคุณลักษณะบัณฑิต ควรมีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ดนตรีไทย ตระหนักในคุณค่าของดนตรีไทย มีความรอบรู้ด้านทฤษฎีและทักษะ สามารถคิดอย่าง

เป็นระบบสามารถบูรณาการความรู้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานดนตรี มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดี ใฝ่รู้และหมั่นศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในศาสตร์ดนตรี 3) ด้านรายละเอียดของวิชาควรแบ่งเป็น 2 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาเอกควรเน้นความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย และกลุ่มวิชาเลือกควรเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ข้ามศาสตร์เพื่อทางเลือกในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มดนตรีศึกษา กลุ่มการวิจัยและการสร้างสรรค์ดนตรี และการบริหารและจัดการธุรกิจดนตรี

2. สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาหลักสูตรดนตรีไทยเพื่อนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรที่ดีจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักการและสาระสำคัญทางดนตรีศึกษาของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555) และมาตรฐานการเรียนรู้ของบัณฑิตมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังควรทำการวิจัยด้านวิธีการสอนดนตรีที่หลากหลายตามศาสตร์การสอนของทิตินา แชมมณี (2557) อีกทั้งยังควรคำนึงถึงทักษะชีวิตและชีพ เพื่อออกแบบกรอบมาตรฐานคุณวุฒิให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของวิจารณ์ พานิช (2557) เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้เรียน และเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตให้มีความพร้อมในการแข่งขันได้ทั้งระดับชาติและนานาชาติ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548*. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2558, จาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-4%20bachelor%20degree%20standard%202548.pdf>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552*. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2558, จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews2/news2.pdf>

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แชมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม. (2554). *หลักสูตรการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ และคณะ. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย จากการศึกษาวิจัยสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). *ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สุพัทธา วิไลลักษณ์. (2556). *การจัดการศึกษาดนตรีไทยในอนาคต*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2553). *เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย พุทธศักราช 2553*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- อโณทัย งามวิชัยกิจ. (2558). การวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและปริมาณ. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*. 13(1), 1-12.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of theory building*. Sydney: Educology Research Associates.
- Trowler, P.R. (1998). *Academics responding to change new higher education frameworks and academic cultures*. Society for Research into Higher Education, Ltd., London (England). Retrieved January 24, 2014, from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED421954.pdf>.